

Not: Veri hazırlama ve kontrol işletmeninin boş bulunan şube müdürü kadrosuna vekâleten atanması halinde ilgiliye vekâlet aylığı, zam ve tazminatlar ile ek ödeme farkının ödenip ödenemeyeceği hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-3764035
Konu: Vekaleten Atanma

10/06/2022

.....SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 30.05.2022 tarihli ve E-18652344-000-36440 sayılı yazınız.

Genel Müdürlüğünüz bünyesinde 3 üncü derece veri hazırlama ve kontrol işletmeni (VHKİ) kadrosunda görev yapan ilgilinin boş bulunan şube müdürü kadrosuna vekaleten görevlendirildiği takdirde ilgiliye söz konusu görevlendirmeye ilişkin vekalet aylığı, zam ve tazminatlar ile ek ödeme farkının ödenip ödenemeyeceğine ilişkin Bakanlığımız görüşünü talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Vekalet, en genel şekliyle bir kimsenin görevinin diğer bir kişi tarafından üstlenilmesi anlamına gelmektedir. Personel hukukumuzca benimsenmiş bir kurum olarak vekalet ise kamusal hizmetlerin sürekliliği ilkesi çerçevesinde Devlet faaliyetlerinin aksamamasının önüne geçilmesi için sürekli ya da geçici olarak boşalan kadrolara üçüncü kişilerin vekil olarak atanması şeklinde tanımlanabilir.

Devlet memurlarının vekalet müessesesinin dayanağını 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "*Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları*" başlıklı 86 ncı maddesi oluşturmakta olup söz konusu maddede, "*Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.*"

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

...

Aynı kurumdan (...) ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. ... hükmüne,

"Vekalet görevinin fiilen yapılması şartı" başlıklı 174 üncü maddesinde, "*Vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.*" hükmüne,

"Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler" başlıklı 175 inci maddesinde, "*Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise ... üçte ikisi verilir. ...*

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur. ..." hükmüne yer verilmek suretiyle, dolu kadrolara vekalet halinde vekalet aylığının hangi şartlarda ve tutarda ödenebileceği öngörülmüşken, boş kadrolara vekalet halinde ise vekalet aylığının ödenmeyeceği ifade edilmişti.

Ancak; Anayasa Mahkemesinin, 13/10/2012 tarihli ve 28440 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5/7/2012 tarihli ve E. 2012/11, K.2012/104 sayılı kararı çerçevesinde, **kurum**

İçerisinden boş kadrolara vekaleten atanan memurlara, asilde aranan şartları taşımaları halinde vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, vekalet aylığı ödenmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanunun yukarıda yer verilen 175 inci maddesinde yer alan "... kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur." ifadesi ile vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunluluğu sadece vekalet aylığı müessesesi ile sınırlandırılmıştır. Bu düzenlemeye göre vekalet aylığı ödememek şartıyla hizmet süresi ve öğrenim bakımından asilde aranan şartları taşımayanların vekil olarak atanması da mümkündür. Bu şekilde görevlendirmeler için tedvir ifadesinin kullanıldığı mahkemelerce de kabul görmüş bir uygulamadır. Ancak vekaleten atanacak kişinin asilde aranan şartları haiz olması için vekalet edilecek kadro veya göreve ilişkin mevzuatta öngörülen genel ve özel atanma şartlarını taşıması gerekmektedir.

Bu çerçevede, 657 sayılı Kanunun 68/B maddesinde "*Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir. Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;*

- a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300' den az olanlar için en az 10 yıl,
- c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl, hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir..." hükmüne yer verilmiş olup vekalet edilecek kadrolara ilişkin genel şartlar belirlenmektedir.

Öte yandan, 2/7/2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin;

"Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde, "(1) Bu Yönetmelik, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan Devlet memurlarından, 5 inci maddede sayılan kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsar.

(2) Belediyelerin üyesi olmadıkları mahalli idare birlikleri hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz." hükmü,

"Görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadrolar" başlıklı 5 inci maddesinde, "(1) Görevde yükselmeye tabi kadrolar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Yönetim hizmetleri grubu;
 - 1) Müdür, şube müdürü, ..." hükmü,
- "Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartlar" başlıklı 6 ncı maddesinde,

- "(1) Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda;
- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
 - b) 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,
 - c) Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanabilmek için son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak, genel şartları aranır.

Ancak, ilan edilen kadro için yerel yönetimde bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmaz." hükmü,

"Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartlar" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında, "(1) 5 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan unvanlara görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

1) Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğretim mezunu olmak

2) Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile eğitim kadrolarında veya en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az iki yıl ya da 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde veya ortaöğretim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az altı yıl çalışmış olmak,..." hükmü,

Aynı maddenin ikinci fıkrasında, "(2) Birinci fıkranın (a), (e) ve (f) bentlerinin (2) numaralı alt bentlerinde sayılan ve farklı alt görev hizmet süresi belirlenen unvanlarda çalışmış bulunan personelin alt görev hizmet süresinin hesaplanmasında;

a) İki yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin tamamı,

b) Dört yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin yarısı,

c) Altı yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin üçte biri, alınmak suretiyle, toplam en az iki yıllık süre şartı aranır." hükmü ile söz konusu kadrolara atanacaklarda aranacak özel şartlar düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, bir kadroya vekaleten atanmaların bu kadronun zam ve tazminat ödemelerinden yararlanabilmesinin şartları Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Kararın 9 uncu maddesinde belirlenmiş olup bu maddede, "(1) 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

a) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilene;

aa) Vekaletin, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

bb) Vekaletin, Cumhurbaşkanınca atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranacak tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

2) aa) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

bb) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

cc) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),

çç) Diğer personel kanunlarına tabi olanlardan bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet edenlere,

dd) Kurumların 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli cetvellerinde kadrosu bulunmayan okul müdürlüğü, okul müdür başyardımcılığı ve okul müdür yardımcılığı görevlerini yürütenlere,

ee) Bu Kararname uyarınca zam ve tazminat ödenmesi öngörülen kadro veya görevlere vekalet eden her statüdeki sözleşmeli personele (6/2/1997 tarihli ve 97/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamındaki kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç), vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez.

b) Bir göreve açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte ödenir." hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasında, "... kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilenlere, vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Cumhurbaşkanınca atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşınması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemededen fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir. Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz." denilmek suretiyle de, bir kadroya vekalet ettirilenlere, vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemededen fazla olması halinde aradaki farkın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödeneceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalardan; vekaleten atanma durumunda;

-Vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine göre verilmesi ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

-Vekaleten atanmaların genel ve özel mevzuatında asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşınması,

-Vekaletin asili atamaya yetkili amirlerce verilmesi,

kaydıyla, vekaleten atanma memurlar; yürüttükleri vekalet görevi sebebiyle 657 sayılı Kanun, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Karar ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddelerinde belirtilen şart ve tutarlarda vekalet aylığı, zam ve tazminat farkı ile ek ödeme farkının ödenmesine hak kazanacaklardır.

Ancak vekalet aylığı ödemelerinin hangi durumda ne zamandan itibaren ödenebileceği hususunda mezkûr Anayasa Mahkemesi Kararı sonrası kurum içinden ve kurum dışından olmak üzere ikili bir ayrıma gidilmesi gerekliliğine binaen;

Kurum içerisinde dolmuş veya boş kadrolara vekalet edilmesi durumunda, asilde aranan şartları taşınmaları halinde vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet aylığı ödeneceği,

Kurum dışından dolmuş veya boş kadrolara vekalet edilmesi durumunda asilde aranan şartları taşınmaları halinde göreve başlanıldığı tarihten itibaren vekalet aylığı ödeneceği, durumu ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte memurların; vekalet ettikleri kadronun zam ve tazminat farkı ile ek ödeme farkından yararlanabilmesi için yukarıda belirtilen usullerin yanı sıra vekalet edilecek kadronun boş bulunması gerektiği, dolmuş kadrolara vekalet edilmesi durumunda ise bu ödemelerden yararlanılamayacağı anlaşılması gereken hususlardandır.

Bu itibarla, hizmet cetvelinin incelenmesi sonucu öğrenim durumu ve görev yaptığı kadrolarda geçirdiği hizmet sürelerinin asaleten atanmada aranan genel ve özel şartları karşıladığı anlaşılan ilgilinin boş bulunan şube müdürü kadrosuna vekaleten atanması durumunda; vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet aylığı almaya hak

kazanacağı, göreve başladığı tarihten itibaren de vekalet görevini yürüttüğü kadronun zam ve tazminat ile ek ödeme farkından yararlanacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür